

Rehabilitációs ellátás gyulladásos és degeneratív gerincbetegségek esetén

Dr. Varjú Cecília
PTE Reumatológiai és Immunológiai Klinika
Pécs, 2015. október 29.

Gerinc betegségek

- ▶ Akut – **sürgős !!**
- nem sürgős

- ▶ Krónikus

Eredet szerint:

- ▶ Mechanikus
  - Degeneratív
  - Traumás
- ▶ Gyulladásos
  - Infekciós eredetű
  - Spondylarthropathiák (SNSA)
- ▶ Vascularis eredetű
- ▶ Osteoporosis okozta
- ▶ Anyagcsere (pl. diabetes mellitus)
- ▶ Tumoros
- ▶ Pszichés

Sürgős esetek I. 6 órán belül műtét

- ▶ **Cauda equina szindróma**
- ▶ **medialis lumbalis gerincsérv mely tünetei:**
  - vizelet retenció vagy inkontinencia,
  - széklet tartás nehézkes,
  - szexuális dysfunctio (impotencia)
  - végbél körüli hypaesthesia, vagy paraesthesia
  - enyhe avt-i paresis
  - derékfájdalom - többnyire mk. alsóvégtagba

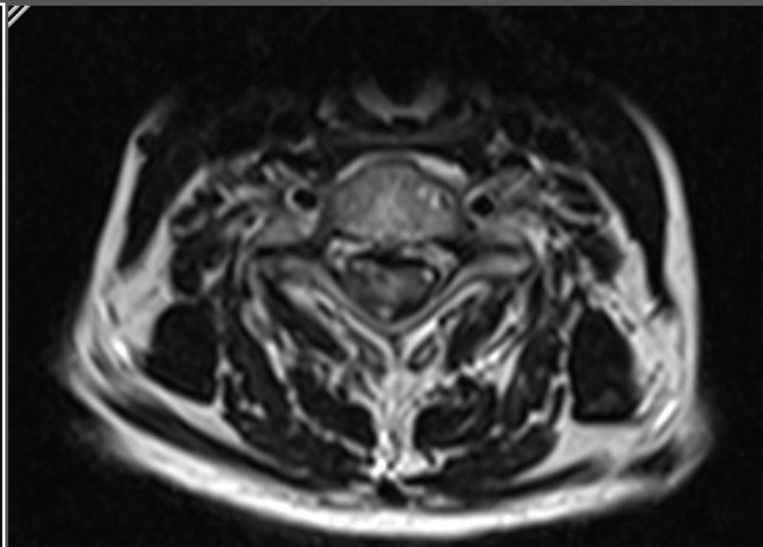
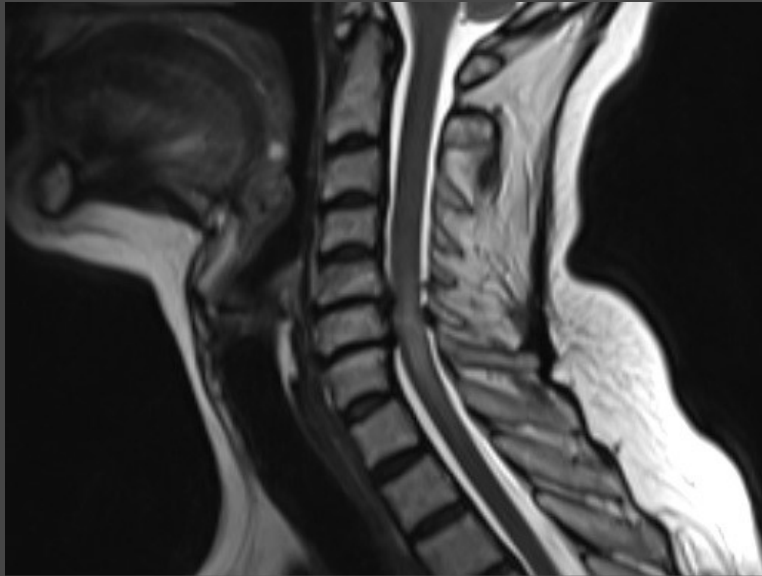
Sürgős esetek II.

cervicalis myelopathia

- ▶ Zsibbadt, ügyetlen kezek
- ▶ A **fvt-on csökkent motoros** vagy szenzoros funkció.
- ▶ A járás bizonytalan, **egyensúlyzavar** van, de avt-i paresis nem jellemző, **spasztikus járászavar van**
- ▶ **Pyramis-jelek, fokozott mélyreflexek**
- ▶ Késői szakban
  - progresszív tetraparesis (a négy végtagot érintő részleges bénulás) fejlődhet ki.
  - **széles körű autonóm működési zavarral társulhat.**

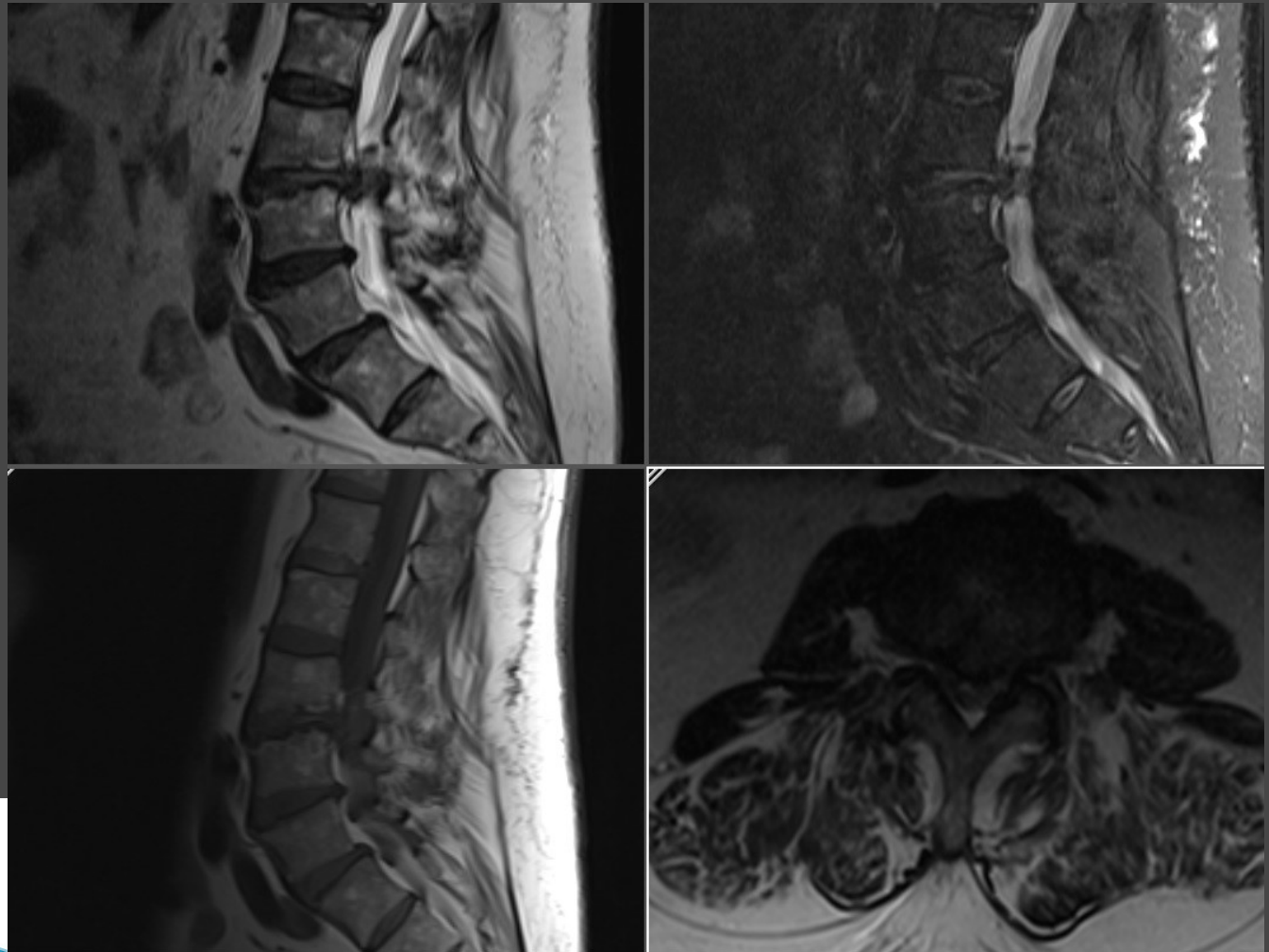
Cervicalis myelopathia

Sürgős esetek III.

Súlyos végtagi paresissel járó radiculopathiák

Dr. Kövér Ferenc képanyagából

Peroneus emelő – n. peroneus bénulás esetén

Sürgős esetek IV.

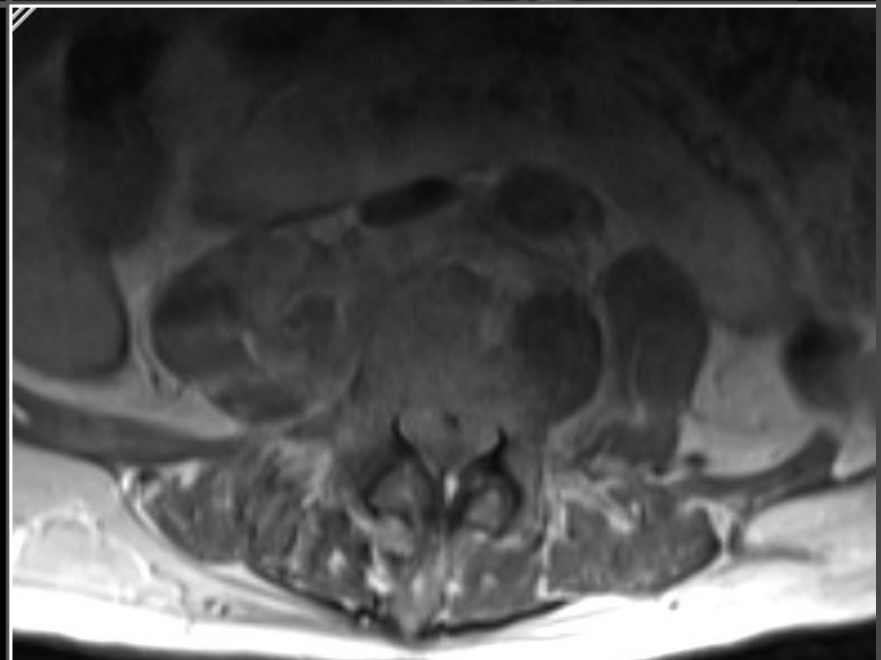
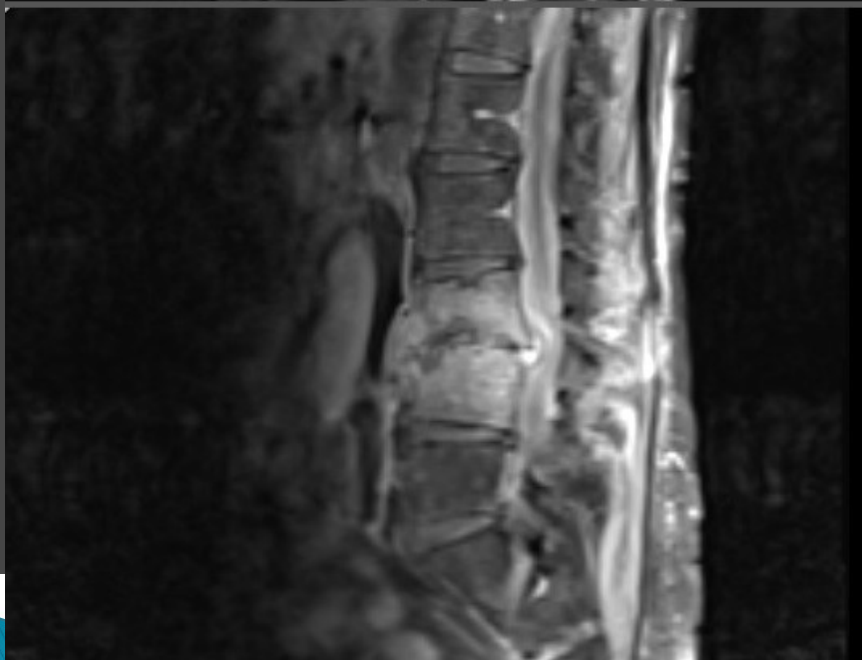
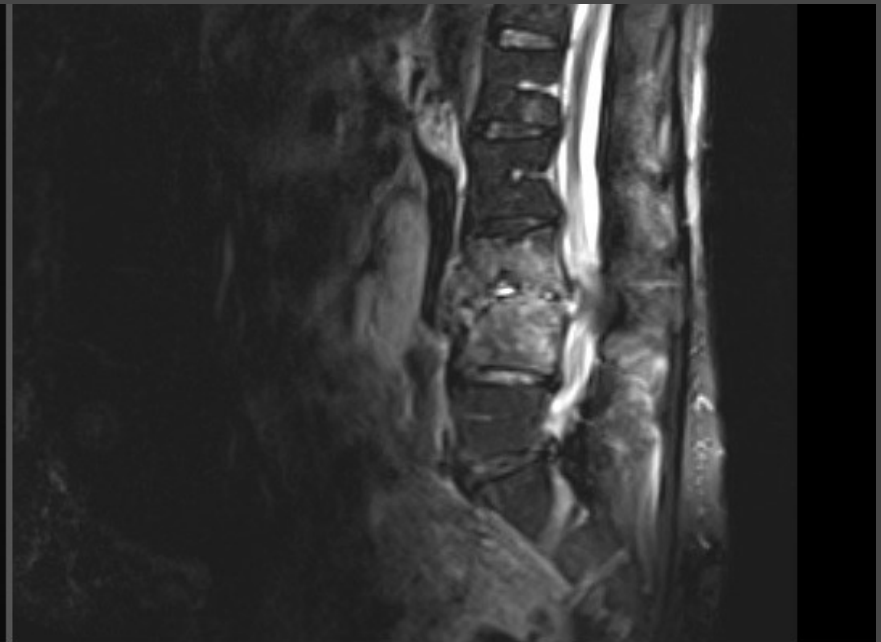
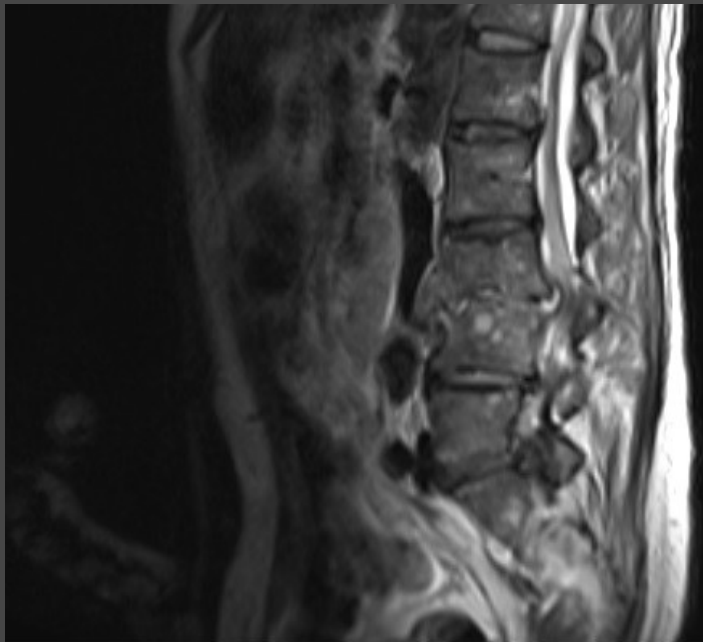
Infekciós spondylodiscitis

Gyulladás

- ▶ a beteg többnyire **járásképtelen**, elesett állapotú - We, **CRP nagyon magas**
- ▶ Általában staphylococcus aureus
- ▶ **Haemokultura**, MRI, Quantiferon teszt, punktátum mikrobiológiai tenyésztése
- ▶ Terápia: , legalább 1 hónapos parenteralis célzott antibiotikum kezelés
- ▶ A status követésére: CRP

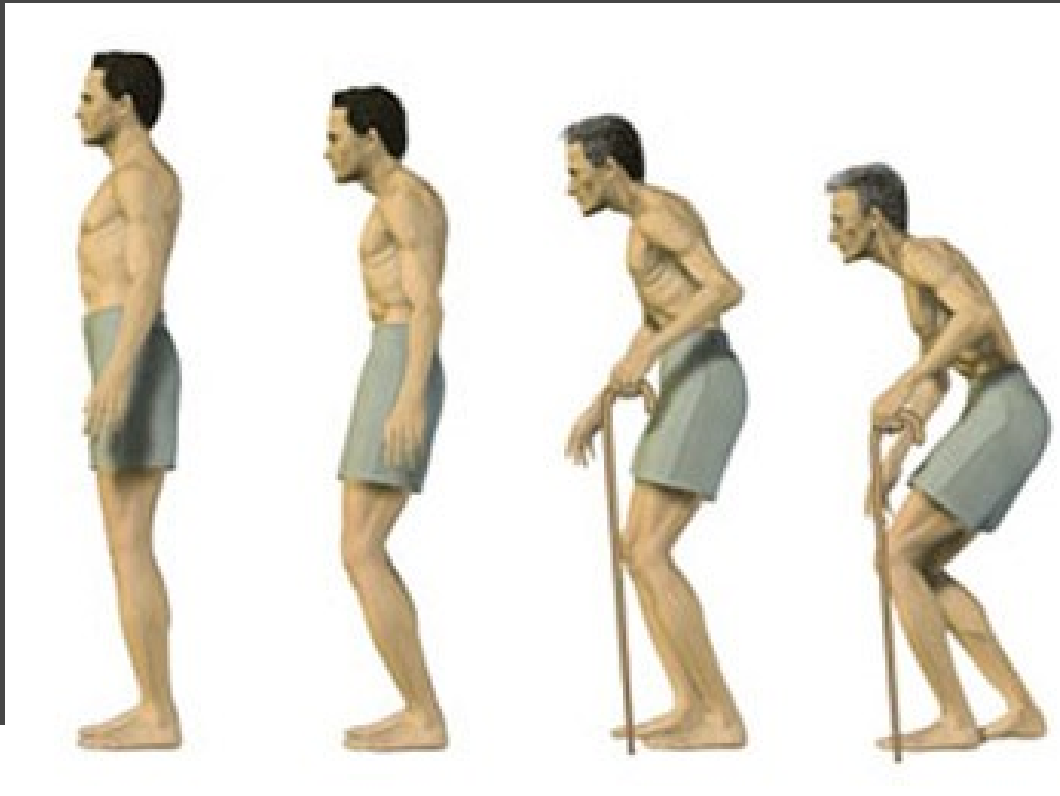
▶ tünet esetén - idegsebészeti konzílium

Dr. Kövér Ferenc képanyagából

Kevésbé sürgető gyulladásos Szeronegatív spondylarthropathiák (SNSA)

Spondylitis ankylopoetica

- ▶ Hajnalban jelentkező derék, keresztcsonttáji fájdalom – mozgásra inkább szűnik
- ▶ 20-35 éves korban kezdődik a betegség
- ▶ **Jellemző a sacroileitis** – Mennel jel
- ▶ HLA-B27 ag. asszociáció
- ▶ Szemészeti tünetek – chr. uveitis, iridocyclitis
- ▶ Alsóvégtagi nagyízületi arthritis
- ▶ Psoriasisos vagy acneiform exanthemák

Sacroileitis – MRI STIR szekvenciával sacroiliacalis csontoedema mutatható ki

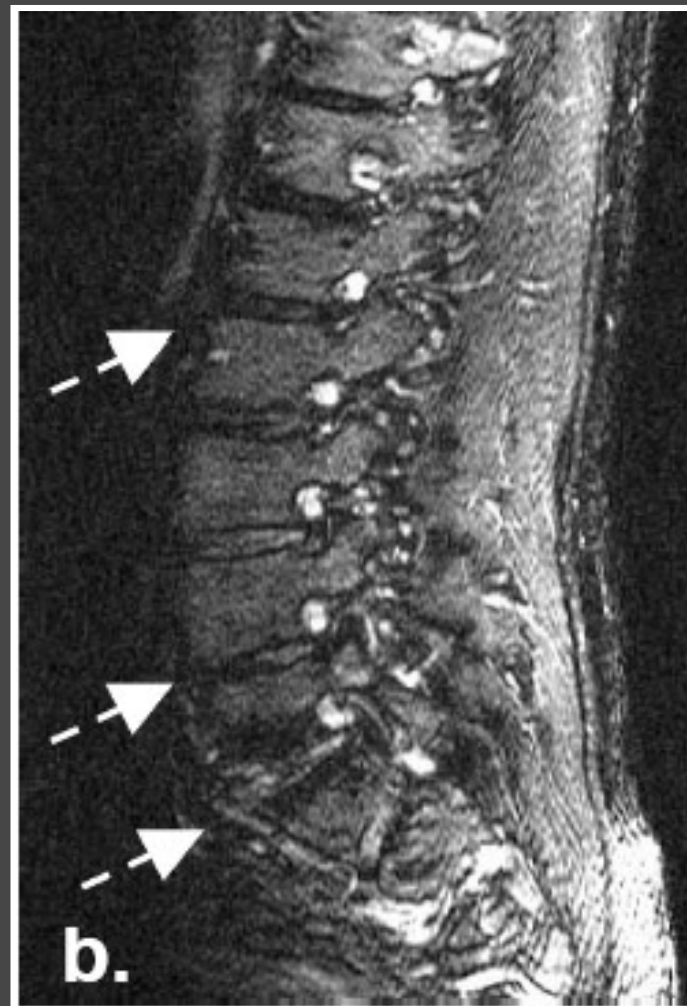
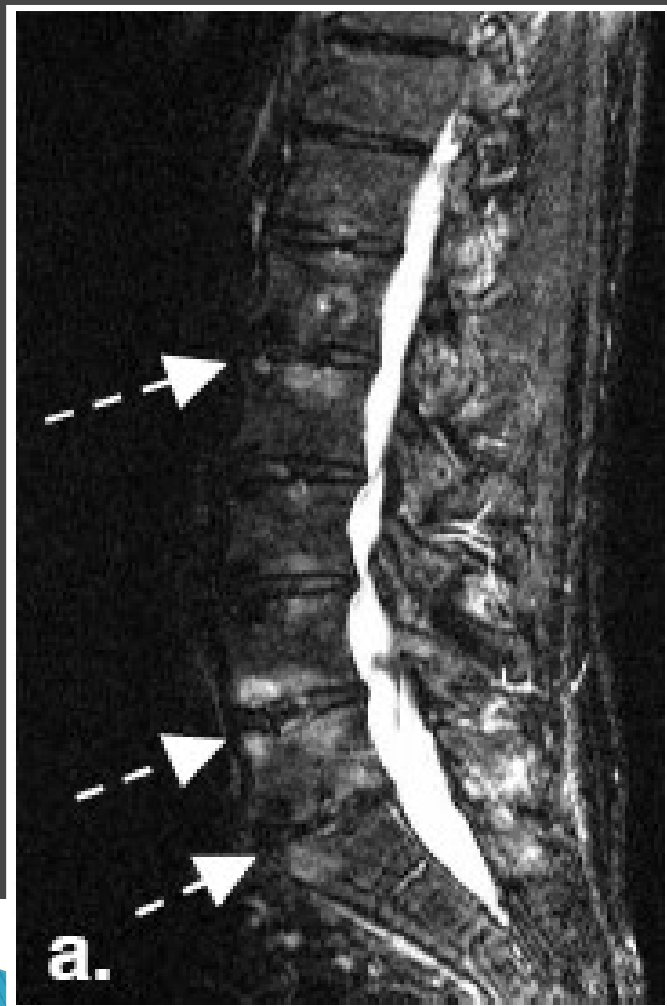
Dr. Imre Mariann képanyagából

Szeronegatív spondylarthropathiák

- ▶ A terápia követésére a Bath-i aktivitást (BASDAI) vagy funkciót (BASFI) felmérő tesztek
- ▶ Jelentős gyulladáisos aktivitás esetén NSAID kezelés hatékonysága nem elegendő
- ▶ TNF-alfa gátló terápia javasolható

Gerinc gyulladás regressziója 12 hetes anti-TNF alfa kezelés után

Spondylitis ankylopoeticában mozgásterápia

- **Naponként elvégzendő**, a légző izmokat és a gerinc tartásáért a (testtartásért) felelős izmokat erősítő, kontraktúrákat megelőző, **önállóan végezhető gyógytornát**.
- A gyakorlatok hatékonyságát fokozni lehet még **gerincre ható meleg, vagy hideg kezeléssel**, melyek csökkentik a gerincmozgások merevségét.
- **kardiovaszkuláris rizikófaktorait** gondosan **fel kell mérni** minden edzésprogram előtt, **mert ebben a betegcsoportban gyakoribb:**
  - az aorta billentyű elégtelenség,
  - a koronária betegség
  - a szív- és érrendszeri betegségek miatti halálozás rizikója, az átlagos populációhoz képest **széleskörűen** nyitva.

Spondylitis ankylopoetica

A betegség korai szakaszában
kissé emelt, 4–6 cm-es sarkú cipőt viseljen

Elmerevedett, poroticus Bechtereves
zökkenéskor az egész gerinc rázkódik
vastag gumitalpú cipőt viselésével a
fájdalom csökkenthető.

Testtartás megőrzése - SPA-ban

- ▶ A ügyeljen a testtartásának megőrzésére járás és ülés közben. **Kerülje a hosszabb hajolást.**
- ▶ Próbáljon éjjelente keményebb matracon párna nélkül, vagy a lehető legvékonyabb párna használata mellett háton feküdni, aludni, hogy minimalizálja a nyak előregörnyedését.

Nem gyulladásos gerincbetegségek

- Discopathia
  - Spondylosis
  - Spondylarthrosis
  - M.Scheuermann
  - Spinalis stenosis
  - Baastrup sy.
  - Scoliosis
  - Spondylolysis
  - Spondylolisthesis
  - Lumbalisatio
  - Spondyloma
- A fájdalom oka:
instabilitás, és/vagy
spinalis stenosis gyöki,
vagy perifériásabb idegi
kompresszió,
izomspazmus
  - A fájdalom jellemzői:
hullámzó lefolyás,
pseudoradicularis, vagy
radicularis tünetcsoport

Nem gyulladásos gerincbetegségek konzervatív terápiája

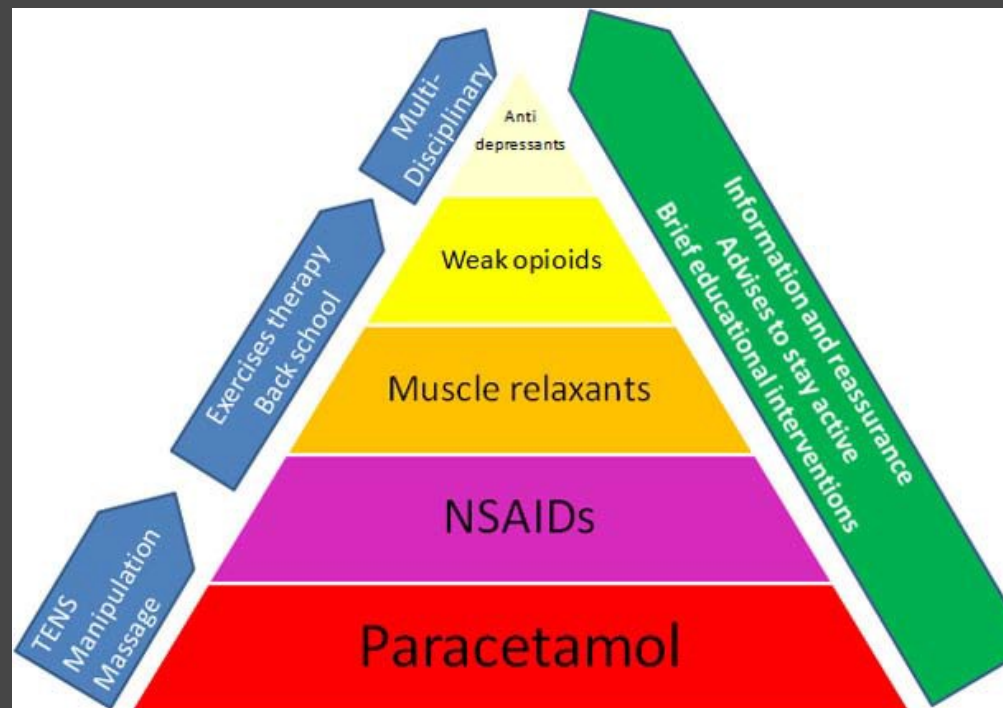
- ▶ 50%-ban 1 hét alatt spontán megszűnik
- ▶ 90%-uk 8 héten belül jelentősen javul.
- ▶ Ismétlődés esetén: **gerinctorna** segít.
  - gerinc elongációs torna
  - rövid, tartóizmokat erősítő gyakorlatok
  - szegmentális stabilizációs terápia
  - helyes testtartás oktatása
  - discusok terhelését nem növelő mindennapi mozgásformák automatikus kialakítása.

Gyógyszeres kezelés

- ▶ ~~Paracetamol~~ ? *
- ▶ NSAIDs
- ▶ Izomrelaxánsok
- ▶ Opioidok (tramadol)
- ▶ Antidepresszánsok

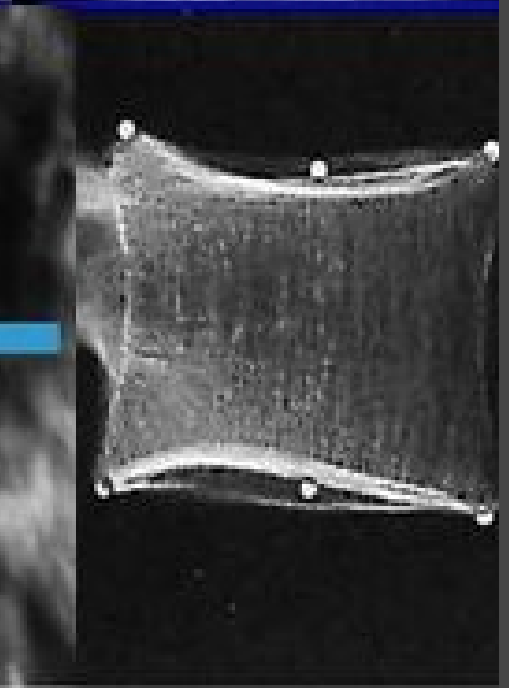
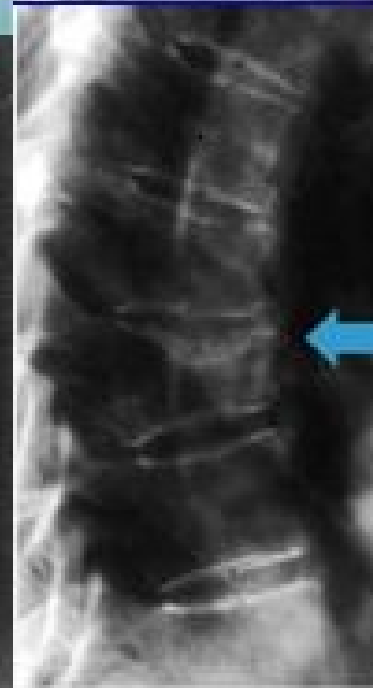
Lokálisan

Analgeticum + steroid

Rannou et al. EULAR compendium on rheumatic diseases. Ed Bijlsma JWJ. BMJ Publishing Group and EULAR. 2009. pp. 477-485.

* Williams CM et al. Efficacy of paracetamol for acute low-back pain: a double-blind, randomised controlled trial. Lancet. 2014 Jul 23.

Szekunder osteoporosis terápiás lehetőségek

- ◉ Kalcium pótlás
- ◉ D vitamin pótlás
- ◉ Biszfoszfonátok
- ◉ SERM – raloxifen
- ◉ Stroncium ranelát
- ◉ Denosumab
- ◉ **Tartós remisszió** – DMARD szerek, biológiai
terápia

Mozgásterápia is szükséges!!!

Picasso: Women running in the beach

Elesést megelőző környezet kialakítása is fontos!!

Aspecifikus gerincfájdalom ~8–10 %

- ▶ Krónikus, 8-héten túl sem javuló
- ▶ Többnyire nehezen lokalizálható, a lapockák között jelzi a beteg a fájdalmat
- ▶ Gyakori az alvászavar, fáradékonyság
- ▶ Centralis szenzitizáció a háttérben
- ▶ Antidepresszánskezelés (amitriptilin, SNRI..)
- ▶ Fájdalomcsillapításra pregabalin, gabapentin vagy tramadol
- ▶ Mozgásterápia segíti a munkaképesség helyreállítását

Aspecifikus krónikus derékfájdalom – anamnézis

- Mi a beteg fő panasza?
- Fájdalom
- Fáradtság, alvászavar
- Emocionális distress, generalizált szorongás, depresszió
- Munkaképesség probléma, elvárások-megfelelés

- Kérdőívek jelentősége - multidiszciplináris kezelés szükségessége

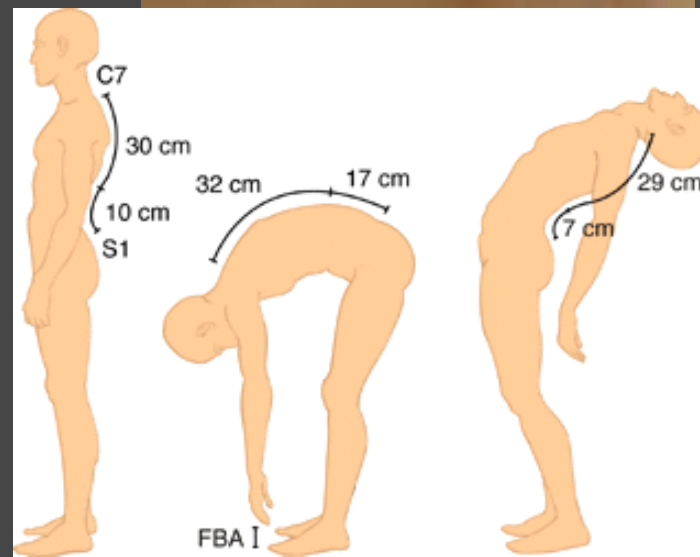
L- Gerinc mozgások felmérése

Finger- fibula distance

Oldalra hajlaskor -
normál: 0 cm, kóros:> 10 cm

Lumbalis Schóber jel

Előre hajlást méri – norm: 5-7
cm

Tesztek – a kezelés eredményességének követésére

- **Funkcionális tesztek**
  - Roland-Morris Disability kérdőív
  - Oswestry Disability index
- **Fájdalom skála** - Vizuális analóg skála (VAS) – 0-100
- **Alvászavar kérdése**
  - Groningen Alvásminőség Skála
- **Fáradtsági index** – VAS 0-100
- **Depressziót felmérő teszt**
  - Beck skála
- **Munkavégzést vizsgáló tesztek**

Pain-detect neuropathiás jellegű a fájdalom irányában